

Naša Slova izlazi svaki 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 for. a za kmeta 1 for.; razmjerno za poi. god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carovine rišo poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Oglasi se primaју po nae vadnoj cieni. Pisma neka šalju platjene poštarine.

Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se ne vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Nuova N.º 4 piano 1.*

Godina VI.

U Trstu 16. Januara 1875.

Broj 2.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. siječnja 1875.

Zadnji put nismo pisali Pogleda, jer nismo imali o čem. A pravo reći, skoro da neimamo ni danas. Jer ako rećemo, da će se 20. t. m. opet sastati carevinsko vieće; da će, kako se glasa, negdje o Duhovi biti sazvani zemaljski sabori; a u augustu mjesecu početi viećati delegacije — onda smo spomenuli sve, što se tiče javnoga nutarnjega života naše države. Što razne stranke snuju i namjeravaju, o tom nije vrijedno ni govoriti, jer gdje u federalističkoj neima sloge, tu može vladajuća stranka raditi, što joj drago. S druge strane sad se u Beču sav sviet bavi procesom nekoga Ofenhaima, koji je, upravljajuć državne željeznice, iz gola siromaha postao u malo godinah gazda od više milijunah forinti, dakako, polag obtužbe, sve na štetu države i državljanah. U Kranjskoj su bili izbori za Ljubljansku trgovačku komoru. Tom prigodom da je ustavovierna stranka, polag slovenskih listovah, počinila više nepravilnostih, da uspije svojim kandidati, zato da vlada u Kranjskoj velika uzrujanost. Toga radi ta stvar kao da nije još svršena, nego da će bit o njoj govora i u državnom vieću.

U kraljevini Ugarskoj nisu još ni sad gotovi s pitanjem, što će i kako će za novce, koji trebaju vladi, da se državna kola mogu vrtiti i državu od dana do dne napred vući. Hrvatski sabor, što se bio sastao pred Božić, opet će prekinuti svoj rad. jer hrvatski poslanici moraju na skupni sabor u Peštu. Ugarsko ministarstvo trgovine je odпустиło iz željezničke službe sve Hrvate i ostale Slavene, pa proti pogodbenomu zakonu poplavilo Hrvatsku tudjimi magjarskim željezničkim činovnicima. Vidit ćemo, kako će se u tom pitanju vladati prama ugarskoj vladi hrvatski poslanici na ugarskom saboru, koji su od hrvatskog sabora tamo poslani, da brane i čuvaju mučno stečene hrvatske pravice.

Iz ostalog svieta imamo da javimo veliku novost. U Španjolskoj je pala republikanska vlada, a nastupila ju opet kraljevska. Zadnje dni starog ljeta španjolska je vojska proglasila kraljem Alfonsa XII., sina prognane pred neko-like godine kraljice Izabele. Nekoji vele, da je i to Bismarkovo ljepilo, kao što je bilo priznanje bivše Serranove republike. Ali bi reć, kao da neće ni tim putem uspieti u svojih tajnih nakanah, jer da je Don Karlos voljan vojevati i proti Alfonsu, kao što je vojevao proti republici, velec, da je on pravi i zakoniti kralj španjolski i nitko drugi, pa zato da stoji uz njega i veliki dio naroda španjolskoga. Tužna Španjolska! Iz pojedinih novinskih glasovah bi reć, da prijateljstvo med Rusijom i Prusijom nije tako čvrsto i krepko, da se nebi moglo u nekih stanovitih prigodah i poremetiti i čak prekinuti. Mak-Mahon, predsjednik franceske republike, ima trista mukah sa narodnom skupšćinom tako, da nije već u stanju sastaviti iz nje ni ministarstva po njezinom ukusu, a prama svojim namjeram, zato da će ju najbrže raspustiti i dati drugu izabrati, pa od te okolnosti da se Napoleonovci mnogo koječemu nadaju za svojega ljubimca, Napoleona IV. Vidit ćemo i tu, što će jednom biti.

Kastavske občinske stvari.

U kastavskoj se občini razvija u ovaj čas takova stvar, koja duboko zasieca u njezin obstanak i njezinu budućnost. Tomu je kriva zaslepljenost i tvrdoglavost nekih občinarah. Lick proti zaslepljenosti jest svjetlo, a proti tvrdoglavosti krepak i odvažan postupak onih, koji su postavljeni, da čuvaju občinu od propasti. Zato je prieka potreba, da se ta stvar javno razjasni i razloži, nebi li se zaslepljenici tim putem osvjestili i opametili, pa tako utekli zlim posljedicam svoje tvrdoglavosti. Evo o čem se radi.

Kastavščina je od pamtievika jedna obitelj iliti familija. To se vidi već iz toga, što su se nekada kuće u svoj Kastavščini skupa u jedan broj brojile tako, da je prvi občinski broj bio na kući gospodščinskoj iliti na kaštelu u gradu, a zadnji na najudaljenijoj kući od grada. I to je trajalo sve do godine 1819. A evo kako je prestalo.

Kad su godine 1813. ošli Francezi iz ovih naših stranah, ostaviše nam za uspomenu porez ili tako zvane franke. Taj porez bio je razporezan veoma nepravedno, zato se je puk gorko nanj tazio. Toga radi je povrativša se austrijska vlada počela odmah razmišljati, kako bi danak pravednije razporezala i puku to novo breme po mogućnosti olakšala. Tu nebijaše druge, nego izmjeriti i procieniti zemlju kmetsku i občinsku. Što se reklo, to se i učinilo. Godine 1819. dojdoh zemljomierci iliti geometri i u Kastavščinu, pa da laglje obave svoj posao, razdieliše ju svu na 26 poreznih (katastralnih) komadah iliti kusih, i za svaki komad narediše svoju posebnu kartu iliti mapu. I to su tako zvane sadašnje podobćine iliti županije (sottocomuni), od kojih svaka bira svojega župana (agente comunale) i broji napose kuće, koje se u njoj nabode.

Nu, ako je občina kastavska bila od vlade razdieljena na 26 podobćinah, je li se zato razvrglo i njezino staro jedinstvo? Nije, nego je ostala i nadalje jedna ter ista obitelj, imajuća svoj skupni imetak i u Kastvu svojega skupnoga glavara iliti podestata. Dapače, naši otei ustrašeni, da nebi vremenom radi te vladine dje-litbe došlo u puku do kakve smutnje, evo što učinise. Dne 30. marca rećeno godine 1819. sakupe se u Kastvu na dogovor onda tako zvani sudci svega puka kastavskoga, pak učine medju sobom pogodbeno pismo, u kojem vele, akoprem je vlada radi poreza iliti katastra razdielila Kastavščinu na 26 županijah, občina kastavska da ostaje i unapred jedna ter ista občina, a občinski imetak skupno i nerazdjelivo blago svega kastavskoga puka na sva buduća vremena. Da to pismo zadobije i zakonitu valjanost, bude podastrito i cesarskomu ministarstvu, koje ga je i potvrdilo, jer da vladi nije nikad ni na kraj pameti bilo, da razvrgne občinu kastavsku, il podkopa njezino jedinstvo.

A što su naši otei razumievali pod imenom občinskoga iliti občinitoga imetka? Oni su pod tim imenom razumievali Lisinu, Lužinu, Lozu i sve ostalo kastavsko tlo, koje nije bilo dotle zakonito zatvoreno iliti obgradjeno, pa gdje su mogli svi svoje blago pasti i drva sjeći za svoju domaću potrebu. Svega občinskoga tla bilo je u ono vrijeme 12000 jutarah zemlje, što šume što pašišća, kao što se to vidi iz gori rećenih poreznih mapah iliti kartah, na koje tlo občina kastavska plaća i dandanas državni porez iliti danak.

Nego u to isto doba naši su otei počeli misliti, nebi li jim bilo kako moguće utemeljiti glavnica iliti kapital, pa iz kamatah iliti interesah te glavnice smagati občinski trošak. I evo što zaključise: Svaki kastavski občinar, koji bude imao potrebu, mozi znanjem i dopušćenjem občinske oblasti, a bez občinske škode, zaprieti i dati na se štibrati komad iliti kus občinitoga tla, ali na to zaprto i na se štibrano tlo plaćaj u občinsku blagajnu svake godine nešto malo interesa (fita), koliko naime obnađe i odsudi navlašno za to određeno povjereastvo iliti komisija i dva zapri-sežena javna zemljecienitelja iliti štimadgra.

Na taj je način občina kastavska od godine 1819. do 1865. došla do glavnice od prieko 80000 (osamdeset tisućah) forinti, akoprem se je kroz to vrijeme zaprlo mnogo občinitoga tla i bez znanja i dopušćenja občinske oblasti, kriomice naime i proti občinskomu zakonu.

I tako je občina kastavska jedina u svoj Istri, koja neplaća ni novčića občinskoga nameta iliti adicionala, nego smaže občinske troškove iz občinskih interesah i občinskih šumah, i još ima svaki Kastavac i gdje drvo usjeći i gdje blago napasti. Iz toga se vidi, kako bi kastavska občina mogla biti jedna od najbogatijih, kad bi občinski dužnici plaćali svoje interese, a svi obćinari branili i čuvali občinska tla i občinske šume, kao obćenito kastavsko imanje. Ali tomu nije tako, jer eva što se događja.

Bit će tomu okolo sto godinab, što su se u občinsku šumu, zvanu Lužinu, preselili nekoji kastavski pastiri. S početka bi tamo samo kroz ljeto svoja stada čuvali, onda bi i zimu zimovali, a najposlje su se u toj šumi stalno nastanili i zaselili dva sela, naime Brezu i Ružiče. Lužina s Brezom je bila godine 1819. izmjerena na tako zvanu Srokovu županiju, a Sroki su selo iliti vas na Halublju. Breza je 1819. godine brojila 9 kućah, a sad jih broji okolo 20 sa okolo 120 stanovnikah, okolo tako i Ružiči. Svega pako kastavskoga puka jest 15000 dušah. Med tim je pukom vladao božji mir i sloga sve negdje do 1838. il 1840. ljeta. Rečenih godinab Breza i Ružiči počeoše iz tiha govoriti, da bi Lužina, koje ima 3500 jutarah, morala biti njihova, jer da je g. 1819. bila u mapi tobože na njih izmjerena. Govori danas, govori sutra i smučuj ljetu za ljetom, ta dva sela su se najzad sprla ter očito rekla, da nije Lužina kastavsko obćenito, nego njihovo vlastito imanje. I od toga vremena ne samo da su Brežani i Ružiči prestali plaćati i interese na dotle zatvorena Lužinska tla, nego su izviše bez ikijega znanja i dopušćenja posvojali i pozatvorili (uzurpali) veliki diel te občinske šume, a ostalo grdno posjekli i poharali. Ali to nije sve. Još je gore, što su ta sela počela buniti i ostalu Kastavščinu, velec, da neka nitko neplaća občinskih interesah, jer da je to sve nezakonito, nego da neka svaka občina drži i zatvori ono, što je bilo na nju izmjereno, kao što oni drže i zatvaraju Lužinu.

Kastavščina dakako nije na to pristala, jer svaki pametan Kastavac zna, da mape od 1819. godine nisu nikomu ništa dale ni uzele, kao takodjer da je kastavska občina po ugovoru naših otacah jedinstvena i nerazdjeliva. Dapače svaki pametan Kastavac zna izviše, kad bi valjalo Brežansko i Ružičevsko mudrovanje, da mnoga kastavska županija nebi imala gdje šibe urezati, a kamo li za svoju potrebu liesa il drvah usjeći, buduće da na mnoge od njih nije bilo izmjereno drugo, nego gola pustoš i živi kamen! Ali reci puku, neka neplaća, bilo i malo, pak si mu do smrti ugodio. I eno, potle neplaćaju kamatah Brežani i Ružiči, vele i drugi občinski dužnici: „Kad neće plaćati oni, nećemo ni mi; pak šta bude iz njih, bit će i iz nas!“

Što sledi iz toga? Iz toga sledi, ako se medju Kastavce nepovrati stara bratinska ljubav i sloga, da je Kastavščina u najkraće vreme za uvjek propala. Jer akoprem ima toliko za primiti, ipak se je morala zadužiti i u šume posiegnuti tako, da ju je taj nered već dosad oškodio do prieko 50,000 f. Obćinari pitaju od občinske oblasti, daj nam za ovo, pomoz nam učiniti ono; a ona mora odgovarati, da nemože, jer neima odkuda. Ona znade i vidi, kako se nemilice na sve strane posvajaju iliti uzurpuju občinska tla i skončuju občinske šume, i još mora za ta ista tla i za te iste šume, bilo iz oka bilo iz boka, smagati državni porez. Tu je dakle gotova propast.

Ali tomu strašnomu neredu, koji mudi kastavske občinske zastupnike i sve poštene Kastavce već celih 12 godinab, bit će, ako Bog da, do skora konac, jer je stvar došla u vladine ruke.

U Austriji postoji zakon od 1852. g., koji strogo naredjuje občinskim oblastim, da rede, goje i čuvaju občinske šume. Na temelju toga zakona je sadašnji občinski glavac g. Marotti pozvao vladu, neka mu pomogne spasiti občinski imetak, jer da mu drugač nije moguće vršiti svojih dužnostih ni prama puku ni prama državi. On da je sve skusio s občinskim dužnicima i otimačima občinskoga tla; al da mu to nije urodilo drugim plodom, nego još većim i pogubnijim neredom. Usljed toga je dne 10. prošloga mjeseca decembra c. k. namjesništvo poslalo u Kastav svojega šumara, gosp. Anastazija Jelušića, i s njim sedam lugarah s naredbom, neka mapom u ruci od 1819., a prema zakonu od 1852. očiste i osnaže občinske šume i občinska tla od svega, što se najde da je proti šunskom zakonu, te prieci njihov obstanak i njihovo uspjavanje.

I to je, kako svaki lahko vidi, jedini put, kojim je trebalo poći, da se spasi občinski imetak, i tim jedini občinski dohodak. Pa ipak ima u Kastavščini ljudi, koji trube, da je glavac Marotti tim zapljenjenjem iliti sekvestrom tobože izručio občinski imetak cesaru, ili reci, državi. Nu to nije istina, jer cesarska vlada usljed toga sekvestra nije dobila na občinski imetak nikakve pravice, nego samo oblast, koja joj i onako pripada, razviditi i potražiti, gdje su, koje su i kakve su občinske šume i tla, te prama zakonu odrediti i reci, ovdje se smije sjeći, a ovdje nesmije, dopušćenje pako obćinarom, da sieku gdje se po zakonu smije, podjeljuje kao do sada tako i sada sama i jedina občinska oblast kastavska. Da će tom prilikom nestati mnogog zida i mnogog plota, kojih neima na mapi od 1819. godine, a sad ruže občinska tla i občinske šume, to je istina; ali neka se nitko neboji, da će mu ni vladina ni občinska oblast dati razvrći svako krompirišće, ako se bude htio na miru božjem pokoriti občinskomu zakonu. Zato se svi pravi i pošteni Kastavci iz srca raduju i vesele tomu postupku svojega glavarah, jer vide, da će tim putem biti već kada tada učinjen red i v kastavskoj občini, a občinski imetak i občinski dohodak osiguran od svake daljnje napasti i pogibeli.

I tako je eto, na koncu, razjašnjena i razložena ta stvar, koja se nebi bila nikad na svijet porodila, da ljudi znaju i pojme, što je občina i občinski imetak; pa kako je občinska oblast i občinsko zastupstvo dužno čuvati i braniti svimi zakonitim sredstvi ono, što su naši stari ostavili, ne ovomu ni onomu, nego svemu puku kastavskomu.

H—n.

Odgovor g. Ministra Stremajera na Vitezićev upit dne 9. prošloga mjeseca.

„Ministarstvo nastave (nauka) drži se načela, koje je i ova stran (desna) opetovano priznala, naime načela, da materski jezik mora biti temeljem prvoga izobraženja pojedinoga čovjeka.

PODLISTAK.

ODZIV IZAZIVU.

Rekao je jošte pisac „... te se uzdržaše razdjeljeni (Slovjeni) medju sobom običaji, navadama, odjelom i velikom razlikom narječja: — razdioba povećana ubitačnim običajem, nesklapatu ženitbe dolu s osobama iste občine i istoga sela.“

Čovjek kad ovo čita odmah uvidi, da naš pisac nije si dao truda, da proputnje narodom, koga opisuje, da ga upozna; već traži u svojoj ovjencanoj glavi u nas ono, za što mi neznamo. Jer kada bi bio najprije naučio jezik, kojim shorimo, nebi nam bio učinio tolike krivice. Uvidio bi bio, da su naši običaji i navade skroz jednake. Mi svi na isti način slavimo krstítke, svetkujemo vjenčanja, žalujemo za svojima pokojnima. Čuj! sva Istrija odjekuje jednom pjesmom u veselju, jednom žalostinkom u nevolji. U plesu svi jednako pribiremo, u šalah iste ganke ganamo, iste bajke pripovjedamo. Iste su nam vile, iste sudjenice, isti vukodlaci. Čojom se svi odjevamo a mala razlika u kroju neluči nas. Ta Vodnjanci se sasma različito nose n. p. od Koprana, pa tko razumant vrđi, da nisu i jedni i drugi Talijanci, a ne Francuzi nit Španjolci.

Naglasuje pisac u nas veliku razliku narječja, nu poznaje li on samo jedno? Pak koja su ta narječja? Ja poznajem samo dva: *čakavsko*, kojim sbori velika većina istranskih Hrvatah,

i *hajkavsko*, kojim sbori dio sjevero-zapadni. U Peroju se istina govori *štokavski*, al to je jedno jedino selo od kakovih 300 dušah, što se u Istriji nemože nazvati poseban dialekt, jer se drugdje negovori nigdje.

Mi se svi sasma dobro razumijemo, a svi složno velimo da govorimo hrvatski. Izadjite na naše sajmove, pak da vidite, kako je to jedan narod. Onaj se izpod Učke ulovio izpod ruke s onim od Rovinja i Pule, te složili glasove svoje u junačkoj svojoj pjesmi hrvatskoj. To je dakle ta golema razlika narječja. —

Nu pogledajte vi sami sebe; stavite ruku na prsa, pak kažite iskreno: razumije li Koprana Rovinjca, Porečana Vodnjanca i obratno? Morate priznati, da se nerazume; ipak vam nepada ni na kraj pameti tvrditi, da nisu i jedni i drugi pravi Talijani. Tako dakle, gosp. doktore, za nas i za vas obstoje dvie različite mjere. Hvala vam do neba!

„Slovjeni Istrije, nastavlja pisac, spadaju svi u hrpu južnih Slovenah i to pasmine slovenske, hrvatske i srbske. Slovenska se nalazi u prevagi u gornjoj Istriji najme u svom sudbenom kotaru koparskom i u njekih selih okružja piranskoga i buzetskoga: hrvatska čista ili izmješana slovenskom ili srbskom u ostalom dieln okružja buzetskoga, dielomice u okružjih motovunskom, pazinskom i labinjskom te na kvarnerskih otocih: srbska u ostalom polju istarskom, sbijenija od ostalih dvieh, novija te od poriekla manje raznolika.“

(Sledit će.)

U tom obziru čulo se istina i tužbah, a osobito od strane jednoga g. zastupnika iz Istre. Ali bile posljedice neprestane vladine skrbi kakve mu drago, ako se doista događa, da je u Istri u pučkih školah materinski jezik zanemaren, vlada nemože biti tomu kriva, jer je štov. g. zastupniku nedvojbeno poznato, da u Istri određuje učevni jezik školsko pokrajinsko vijeće usljed predloga občinskoga zastupstva, a ja mogu ovdje samo izjaviti, da u koliko se spominjem, nije do sada došla niti jedna tužba u tom obziru na Ministarstvo. Ako nije dakle svim željam u tom obziru potpuno zadovoljeno bilo, onda mi se čini, da su te želje takvim načinom, barem do sada, na javnost došle, da nije vladi moguće bilo, u toj stvari pružiti pomoćnicu ruku.“

Istrani braćo! Eto nam odgovora cesarskoga ministra na upit vašega u Beču zastupnika, za što su u Istri pučke škole talijanske. Ako dobro razumite njegove rieči, to vam je najljepše rešilo iliti dobra ruka, što vam ju je mogao poslati iz Beča za nastupljajuću godinu 1875. Ministar veli, ako su u Istri škole talijanske, da tomu nije vlada kriva, nego vi sami, jer imati škole u ovom ili onom jeziku, da to po zakonu nestoji u nikom drugom, nego u vas samih. Ministar priznaje vaše pravice, a i pripravan je dati vam pomoćnicu ruku; ali nemože, ako se ne držite zakona, pak ako zakonitim putem ne išćete, što vas po zakonu ide. Tko vam je postavio po zakonu sadašnje talijanske škole? Vaša občinska zastupstva! Tko vam može po zakonu postaviti škole u vašem jeziku? Vaša občinska zastupstva! Eto što vam u kratko javlja ministar vašega cara i kralja iz Beča. Ako ga nerazumite, il ako razumite, pa nećete da slušate, škoda vaša! Ministar zna i vidi, da se putem talijanskoga jezika nećete nikad izobraziti, nego da ćete ostati dovjeka tudje porivalo iliti turalo. Ali šta će vam on, ako neznate sami sebi pomoći, ako se neznate služiti zakona zakonitim putem na zakonitu mjestu? Zakonito mjesto, gdje morate iskati vaše pravice, jest občinsko zastupstvo. Kao u tom, tako u svakom drugom občinskom poslu, ni vlada ni nikoja druga oblast neće i nesmije da čuje nikoga drugoga, nego občinsko zastupstvo. A tko vam je kriv, što su vam občinska zastupstva ili rapresentance talijanske, a ne vaše? Tomu vam nije nitko na svieti kriv, nego vi sami, pa tim ste krivi i što su vam škole talijanske, a ne hrvatske, jer o tom po zakonu, kako ste evo čuli, neodlučuje nitko drugi, nego raprezentanca.

Istrani braćo! budi dakle odsad unapred vaša prva skrb, izabratu u svoja občinska zastupstva iliti konsilje samo takove ljude, koji znaju za Boga i za njegove svete zapovjedi, pa uz Boga ljube i svojega iskrnjega; kad birate, izaberite ljude, koji ljube svoj rod i svoje pleme, pa tim i svoj materinski jezik, kano svojega otea i svoju majku, jer tko ljubi otea i svoju majku, ljubi i njihov jezik; izaberite ljude, koji nisu hinci, licumierci, lastivei, varalice, lažljivci, klateži, smutljivci, dangubice, potepuhi, tudji čankolizi, gospodski obletači, kumi i kumpari vaših oderuhah i zakletih neprijateljah. Početak je eno učinjen! Ugledajte se u vrle i vriedne Žminjee, koji su promienili svoje občinske zastupnike, čim su došli na red novi izbori, vidivši, da im stari zastupnici nisu po volji občinom vladali. Pa što su učinili novi žminjski zastupnici? Pogledali su mužki i neustrašivo vragu u oči, pa u svojoj prvoj sjednici rekli i zaključili, da su oni gospodari u svojoj kući, pak da već neće trpiti, da im se dječica u školi tupe i vrieme gube nerazumljivim talijanskim jezikom, nego da hoće, da bude u Žminju škola opet u njihovom materinskom jeziku. Tu svoju odluku poslaše na kotarsko školsko vijeće u Pazin, a neimavši iz Pazina odgovora, obratiše se na c. k. Namjestništvo u Trst, koje će skrbiti, da se zakon vrši.

Ako ste ljudi, učinite isto tako i u drugih občinah istarskih, pak ćete viditi, kako će ona pešćica bradašah i veladašah, koji vam se sad rugaju i okolo vas osmjehuju, pokunjiti nos, pokabiti uši, podviti rep i mukom zamuknuti!

Dosad ste im šćavi, a onda će priznati, da ste i vi ljudi, jer ste se ljudski iztrgnuli iz njihovih nokatah. To vam eto znamenuje ministrov odgovor!

Dopisi.

U Kastvu 11. siečnja.

Odbor Bratovščine hrvatskih ljudi u Istri imao je dne 7. siečnja svoju prvu sjednicu, kojoj je prisustvovalo 5 odbornikah, naime Vjekoslav Vlah podpredejednik, Mate Brusić blagajnik, Vinko Zamlić odbornik, za Franju Šabca zastupnik mu Miroslav Grosman i Ernest Jelusić tajnik.

Odbor se odmah konstituirao te imenovao svoje zamjenike i to: Mate Brusić, Jurja Premudu kap. u sv. Matiju, Vinko Zamlić Josipa Glaveca učitelja u Kastvu, Ern. Jelusić Roberta Jelusića kap. u Kastvu, Franjo Šabec odsutan imenovà svojim zamjenikom Mir. Grosmana učitelja u Kastvu. Presvjelti gosp. barun Šimun Vraniczany izpričao se, što nije mogao prisustvovati radi važnih posalah. Čim se odbor konstituirao, pregledani bjehu računi, te blagajništvo blagajniku izručeno. Da pako društvo bolje napreduje, odluči odbor, neka se odmah zamole stanovita domoljubna gospoda u Istri, Hrvatskoj, Dalmaciji itd. da preuzmu povjerenstvo, te imajuć pred očima svrhu društva, da se staraju za njegova uspjevanje.

Buduć da Bratovščina razpolaze za ljetos svotom od 150 for. odluči odbor, neka se na nju otvori natječaj, koji evo sledi:

Natječaj.

Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri raspolaže ljetos sa 150 for. radi toga pozivlju se svi oni, koji po §. 2. pravilah Bratovščine imadu pravo na podpore, neka svoju prošnju, obrazloženu potrebnimi dokazi, pošlju najdalje do 15. fehuara podpredsjedničtvu Bratovščine hrv. ljudi u Kastvu.

U Kastvu dne 8. siečnja 1875.

Ern. Jelusić

tajnik.

Vjekoslav Vlah.

podpredsjednik.

FRANINA I JURINA.

J. Ma ča ti se vidi, Franino, ona „Naša Sloga“ a?

F. Ma ča je?

J. Kako je falila!

F. Zač?

J. Ač je rekla, da Kamalić i De-franceschi va Beču niš govore.

F. A govore?

J. Negovore.

F. Dakle?

J. Ali, človeče božji, kako ćeš da govore, kad nisu još ove zime, kako čujem, Beča ni videli!

F. Na ta način bim bil i ja lahko deputat.

J. Borme i ja!

Imenik društvenikah

BRATOVŠČINE HRVATSKIH LJUDI U ISTRI.

Skender Zamlić župnik f. 5 u kap., Stjepan Glavić nvč. 30 u kap., Josip Buretić nvč. 30 u kap., svi u Bo-ljunu; Jakov Ravnikar upravitelj plovanije u Sisau f. 1 u kap.; Šime Šuran u Tinjanu f. 1; Frane Ivić u Gologorici nvč. 70 u kap. 30 u god. prinos; Marin Jugovac u Lit-

daru novč. 30 u god. prinos; Pop Frane Lindarić, kurat u Sv. Fuski na otoku Krku f. 2; Grgorivić kanonik Anton plovnik u Filipanah kod Vodnjana u kap. f. 2; Bolmarčić Dr. Ivan nadžupnik u Osoru f. 5.

Različite viesti.

* **Istrani, gdje su vam ceste?** Istarska željeznica, kako se čuje, imala bi biti gotova negdje ljeti dojdne godine 1876, zato bi veoma pametno i dobro bilo, kad bi već sad svaka istarska občina skrbeti počela za svoje puteve i ceste do bližnjih stacija ili kolodvorah željeznice. Velimo sad unaprijed, jer bi ljudem u ovo doba ljeta, kad nije mnogo posla, najlaglje bilo podati se na popravljavanje ili otvaranje putevah i cestah, koje su kod nas žali-bože mal da ne svuda zapušćene i u velikom neredu, i jer se zna da svako mjesto ili grad, koji želi sa ostalim svietom občiti, svoju robu laglje i draže drugdje prodati i tudjih se stvari, kojih sam neima nabavljati; taj vrhu svega potrebuje dobrih putevah i valjanih cestah, po kojih se može trgovina lahko i sjegurno obavljati. Naša se uboga i zapušćena Istra jurve odavna mnogo čemu nada po uvedenju željeznice; pa uprav zato preporučujemo napomenutu stvar, svim našim občinskim zastupstvom, koja su dužna skrbiti po duši za duševno i tielesno blagostanje svojih obćinarah.

* **Municipij pazinski** otvorio je natječaj iliti konkurs občinskoga lječnika za mjesta Gračišće, Pićan, Krbune, Grobnik i Skopljak, sa sjedišćem u Gračišću ili Pićnu, a s plaćom od 1000 forinti. Dobro! Ali baš je vriedno da se zna, kako se pazinska gospoda u tom konkursu uprav mudro i šegavo izrazuju ondje, gdje govore o sposobnostih prositelja. Vele naime ovako: „Com-provaudo la piena idoneità al posto suddetto, adducendo tutti quei titoli, che potessero aggiungere valore alle loro qualifiche.“ Što bi se po našu reklo: „Dokazavši podpunu sposobnost za rečeno mjesto, navedivši sve one stvari, koje bi mogle dati kakvu vriednost njihovim vlastitostim.“ Svaki, koji pozna gori spomenuta mjesta, priznati će, da prva sposobnost, koja bi se imala napomenuti o lječniku u rečenom konkursu imala bi biti ta, da zna *hrvatski*, i to rad uzroka, što hrvatski i ne drugčije govori vas onaj puk. Ali ne, neda se nekojoj gospodi spomenuti hrvatsko ime, akoprem se imaju ta trošiti kmetski novci.

* **Hrvatski Dom**, zvati će se literarno društvo, što će ga doskora utemeljiti u Zagrebu naša svenčilištna mladež.

* **Zapušćen sin išće svoje roditelje.** Neki Ivan Zanelli, koji bi iz trščanske bolnice (špidala) u dobi od 6 tjedanah prenešen u Janje kod Litije, gdje je ostao do 11. godine, a zatim odputovao po svietu; želi spoznati svoju mater ili oca, da bi tako mogao pustiti svojoj rodbini veliko imanje, što ga sad posjeduje.

* **Trsna nš iliti ušenac (phloxera vastatrix).** Bit će nešto prieko trideset godinah, odkad su polja i vinogradi šibani od uvijek novih bićah, koji reć bi, da neće tako brzo ni prestati. Trgatba ititi berba radi pljesni na grozdju je jurve od više godinah loša, pa sad gdje je počelo nestati te bolesti, eto udari na trs druga jošte veća nesreća od tako zvane trne uši iliti ušenca, koji jest maljašno jedva vidljivo živinče, kako se misli trtami (trs) prenešeno iz Amerike u Francuzku, a iz Francuzke u Klosternenburg (u Austriji). Ta se nš u neizmjeru velikom broju koti i nevjerovatnom hitrinom po vinogradih širi. Sakupili su se doslje više puti ovdje i ondje najvrlji učenjaci namjerom, bi li tomu strašnomu zlu na put stali i našli prava lijeka, al doslje sve uzalud! Medju tim su pako vlade oštro zabranile, da nitko nesmije nabaviti trtah (lozah) iz sumnjivih krajevah.

* **Strašno nesreće** opet su se odmala na moru ponovile. Med timi nam je napomenuti dva velekrasna i ogromna inglezka parobroda „Kospatrik“ i „Japan“, koji utonuše, sa okolo 500 putnikah svaki, krcati svakim milim božjim darom, gdje sve poginulo usriede strašne morske pučine!

* **Proganjanje Slovakah.** Kako su uvidili Magjari, da naša Slovaci nastoje o sporazumljenju s bratjom Česi, svrnuše na njih svu svoju pozornost, i kao „Nar. Nov.“ donose, ministar Szapary, naložio je velikim županom, da oštro paze na sve, što bi dihalo po česko-slovačku, pa da mu odmah svaki takov događaj objave. „Našinee“ pako veli, da najbrže posljednju slovačku gimnaziju u Sv. Martinu čeka ista osuda, kojom bjehu zaprte dvie posestrime gimnazije, zujovska naime i revucka, akoprem nisu u ničemu takovomu postupku povoda dale.

* **Zaklada.** Preuzv. biskup Strossmayer, kako javlja „Kat. list“, predao je glavnicu od 10,000 for „u dionicah senjskoga broderskoga društva, na pomoć siromašnih slušavcah našega svenčilišća.

* **Ranio si nogu s puške** u Gorici neki budalasti vojnik, misljn, da će se tobože tako soldatije oprostiti — al se nevoljnik tvrdo prevari, jer time nije drugo dobio, van da će morat za pedesu jošte više godinah soldačku kabanicu nositi!

Broj 14.
K. S. S.

Razpis Natiečaja.

Učiteljsko mjesto na pučkoj javnoj jednorazrednoj učionu u Mošćenicah jest za popuniti.

Na temelju, od 3. studena 1874. za Istru izdanog zakona, glede prava učiteljstva pučko-javnih učionah, s do-tičnom su službom sliedeća uživanja skopćana:

- godišnja plaća od 400 for.
- doplatak upravljateljstva godišnjih 30 for.
- stan u naravi.
- pravo na ustanovljeno pomaknuće plaće sa 10^u, tko deset iliti više godinah stalno službuje.

Užitci pod a, b i d izplaćuju se u mjesečnih obrocih u napried od zemaljske školske zaklade iz blagajne c. k. poreznog ureda u Voloskom.

Onda, kada će učitelj moći i orguljasku službu župne crkve u Mošćenicah voditi, dobivati će posebnu nagradu iz crkvene blagajne.

Molitelji se pozivaju, da do 20. veljače o. g., svoje, sa upitnimi svjedočbami podkriepljene molbenice, u kojima se zahtievana sposobnost za isto mjesto, a osobito poznavanje hrvatskog kao učevnog, i nemanje talijanskog jezika dokazuje, ovome c. k. kotarskom školskom savjetničtvu podnesu.

Od C. K. Kotarskog Školskog Savjetništva.

U Voloskom dne 7. siečnja 1875.

Poziv na predplatu.

Oni, koji se žele predbrojiti na ovaj list, još su uvijek na dobu, samo jih molimo, neka nam se jave što prije, jer bi se drugač moglo dogoditi, da ostanu bez prvih brojevah, što bi bilo i njim škodno i nam neugodno. Podupirati domorodnu stvar, bilo je uvijek liepo i pošteno, zato tko možeš, nežali par novčićah nego gledaj, da budeš prvi u kolu bratinske sloge i ljubavi, koju naviešćuje i širi ovaj pučki list.

Uredništvo.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 1 — 16 Januara 1874.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	—
Caraki dukati (ockini)	—	5.20	—	5.20	5.20	5.20	5.21	5.20	5.21	—	—	—	5.21 ^{1/2}	5.21	5.21	—
Napolooni	—	8.91	—	8.91	8.91	8.91	8.92	8.91	8.91	—	—	—	8.91 ^{1/2}	8.92 ^{1/2}	8.93	—
Libro Inglesko	—	11.16	—	—	—	11.16	11.17	11.16	11.18	—	—	—	11.19	11.19	11.19	—
Srebro priđ (aggio)	—	105.65	—	104.75	204.75	104.75	104.75	104.75	105.75	—	—	—	106. —	106. —	105.85	—